

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 292/2015-51

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. júla 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 2, 3 a 6 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. a), b), c) a d) a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní sp. zn. PK 2 T 16/2008 a jeho rozsudkom z 23. júna 2010, postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 1 To 23/2010 a jeho rozsudkom sp. zn. 1 To 23/2010 z 11. februára 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 TdoV 9/2012 z 25. apríla 2013 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. septembra 2013 doručená a následne 11. marca 2014 a 11. júna 2015 doplnená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 2, 3 a 6 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. a), b), c) a d) a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Špecializovaného trestného súdu v konaní sp. zn. PK 2 T 16/2008 a jeho rozsudkom z 23. júna 2010, postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní sp. zn. 1 To 23/2010 a jeho rozsudkom sp. zn. 1 To 23/2010 z 11. februára 2011 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 TdoV 9/2012 z 25. apríla 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom Špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK 2 T 16/2008 z 23. júna 2010 bol sťažovateľ uznaný vinným zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 300/2005 Z. z.“), z trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „zákon č. 140/1961 Zb.“), z trestného činu hrubého nátlaku podľa § 235b ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb., z obzvlášť závažného zločinu hrubého nátlaku podľa § 190 ods. 1 a 3 písm. d) a ods. 5 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z., z obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 a ods. 4 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. a z obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 a 4 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. v skutkoch uvedených v tomto rozsudku pod číslom 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 a 11. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ 1. júla 2010 prostredníctvom svojho obhajcu odvolanie (ktoré doplnil o dôvody odvolania podaniami zo 4. a 10. februára 2011).

Najvyšší súd napadnutý rozsudok Špecializovaného trestného súdu rozsudkom sp. zn. 1 To 23/2010 z 11. februára 2011 vo vzťahu k osobe sťažovateľa zrušil vo výroku

o uloženom treste a spôsobe jeho výkonu a odsúdil ho na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 24 rokov so zaradením do ústavu s maximálnym stupňom stráženia. Proti rozsudku najvyššieho súdu podal sťažovateľ 21. novembra 2011 dovolanie a 23. novembra 2011 sťažnosť ústavnému súdu. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa uznesením sp. zn. II. ÚS 12/2012 z 8. marca 2012 odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Najvyšší súd dovolanie podľa § 382 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) uznesením sp. zn. 1 TdoV 9/2012 z 25. apríla 2013 odmietol, pretože neboli zistené dôvody dovolania podľa ustanovení § 371 Trestného poriadku účinného do 31. augusta 2011.

3. Sťažovateľ v prvej časti sťažnosti namieta, že napadnutými rozhodnutiami Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho práva na rozhodnutie o trestnom obvinení v súlade s konaním ustanoveným zákonom, na verejné prejednanie veci v jeho prítomnosti, mať primeraný čas a možnosti na prípravu obhajoby, porušeniu práva na obhajobu, vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok ako svedkov proti sebe, byť bez meškania podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. a), b), c) a d) dohovoru.

3.1 Porušenie práva na obhajobu vidí sťažovateľ predovšetkým v tom, že súd na hlavných pojednávaniach (uskutočnených v období od 11. novembra 2008 do 26. júna 2010) neakceptoval dôsledne jeho námietku použitia inštitútu náhradného obhajcu (vyslovenie zásadnej nedôvery náhradnému obhajcovi [REDACTED] a následne aj [REDACTED] [REDACTED]), žiadosti, aby sa hlavné pojednávania uskutočňovali za prítomnosti ním zvolených obhajcov ([REDACTED] a [REDACTED]) a následne aj vyslovenie nedôvery zvolenému zástupcovi [REDACTED]. Konania hlavných pojednávaní v uvedenom období označuje sťažovateľ za nezákonné a odporujúce označeným článkom ústavy a dohovoru. U náhradných obhajcov namieta sťažovateľ predovšetkým neefektívny spôsob výkonu obhajoby a neplnenie si zákonom ustanovených

povinností (nedostatočná komunikácia so sťažovateľom, nerešpektovanie pokynov sťažovateľa, nedostatočná pripravenosť a aktivita počas hlavných pojednávaní, neexistencia otázok na svedkov, kvalitatívne a kvantitatívne nedostatočné otázky na svedkov pri krížovom výsluchu, rozsah a kvalita prednesenej záverečnej reči a iné) a u zvoleného zástupcu bola dôvodom vypovedania plnej moci strata dôvery sťažovateľa k nemu. Uvedené námietky uplatňoval sťažovateľ počas konania a podaniami (odvolaním i dovolaním) na najvyššom súde. Keďže namietané pochybenia najvyšší súd napadnutými rozhodnutiami nenapravil, došlo podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b), c) a d) dohovoru.

3.2 Sťažovateľ ďalej namieta, že došlo k porušeniu jeho práva byť prítomný na hlavnom pojednávaní a klásť svedkom otázky, a to tým, že v sťažnosti označených dňoch (11. novembra 2008, 30. júna 2009, 9., 10. a 21. septembra 2009 a 25. a 26. mája 2010) sa pre svoj nepriaznivý zdravotný stav nezúčastnil hlavných pojednávaní (pričom nežiadal, aby sa konalo v jeho neprítomnosti), v dôsledku čoho sa nemohol efektívne a účinne obhajovať a klásť vyslúchaným osobám otázky a vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom. Uskutočnené pojednávania preto považuje za nezákonné a porušujúce jeho základné práva zaručené v čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) a d) dohovoru, pretože napadnutými rozhodnutiami nedošlo k náprave tohto nezákonného stavu.

3.3 V ďalšej časti sťažovateľ namieta porušenie práva na verejné prejednanie veci, ku ktorému malo dôjsť 16. októbra 2010 vylúčením verejnosti na časť hlavného pojednávania na návrh obhajcu ďalšieho obžalovaného vo veci a prokurátora špeciálnej prokuratúry. On sám k vylúčeniu verejnosti vypočutý nebol a podľa jeho názoru neboli splnené podmienky na vylúčenie verejnosti ani podľa Trestného poriadku, ani podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci uvedenej časti sťažnosti sťažovateľ namietol aj porušenie práva na prítomnosť dôverníkov na pojednávaní podľa § 250 ods. 2 Trestného poriadku, o ktorom ho

Špecializovaný trestný súd a ani ustanovený obhajca nepoučili a neposkytli mu možnosť na jeho uplatnenie. Označeným postupom Špecializovaného trestného súdu podľa tvrdení sťažovateľa došlo k porušeniu jeho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a keďže sa najvyšší súd k argumentácii sťažovateľa uvedenej v odvolaní nevyjadril, došlo k porušeniu označených práv a práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy aj rozhodnutím najvyššieho súdu.

3.4 K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie došlo podľa tvrdení sťažovateľa postupom Špecializovaného trestného súdu, ktorý svedkov v konaní nevyočul v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku, v dôsledku čoho boli získané dôkazy nezákonné, stali sa procesne nepoužiteľnými, a nemohli preto tvoriť podklad pre skutkové závery, tak ako ich vyslovil Špecializovaný trestný súd. V dôsledku toho, že najvyšší súd k nim vo svojom rozsudku z 11. februára 2011 nezaujal stanovisko, namieta sťažovateľ porušenie svojho práva na zákonné a spravodlivé súdne konanie, ako aj práva na zákonné a preskúmateľné rozhodnutie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

3.5 V závere prvej časti sťažnosti namieta sťažovateľ porušenie práva byť oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia, a to tým, že rozsudkom Špecializovaného trestného súdu došlo oproti obžalobe k zmene právnej kvalifikácie vo vybraných skutkoch bez toho, aby bol na túto skutočnosť upozornený, v dôsledku čoho mu nebolo umožnené pripraviť si náležitú obhajobu a návrhy na vykonanie dôkazov. Najvyšší súd v rozsudku z 11. februára 2011 uviedol, že nedošlo k prísnejšej kvalifikácii skutkov ako v obžalobe, a v uznesení z 25. apríla 2013 uviedol, že svoje námietky mohol sťažovateľ uplatniť priamo pred odvolacím súdom. Sťažovateľ tvrdí, že mu neboli priznané reálne a efektívne práva tak, ako ich zaručuje dohovor, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. a) a b) dohovoru.

4. V druhej časti sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie práva na rozhodnutie o vine a treste nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ku ktorému došlo postupom Špecializovaného trestného súdu a jeho rozsudkom z 23. júna 2010, rozsudkom najvyššieho

súdu z 11. februára 2011 a uznesením z 25. apríla 2013. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo podľa názoru sťažovateľa tým, že časť hlavného pojednávania bola vykonaná bývalým Špeciálnym súdom, ktorý nespĺňal požiadavky nezávislého súdu (nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08) a vo veci rozhodol senát v zložení Mgr. Ivan Matel – predseda a členovia senátu JUDr. Jozef Šutka a JUDr. Ružena Sabová, ktorí neboli dočasne pridelení alebo preložený na výkon funkcie na Špecializovaný trestný súd v súlade s ústavou a zákonom, v dôsledku čoho bol sťažovateľ odňatý zákonnému sudcovi a o vine a treste nerozhodol „*nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom*“.

Sťažovateľ v uvedenej časti sťažnosti namieta aj porušenie tzv. pravidla nezameniteľnosti zloženia senátu, keď pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby rozhodoval namiesto jedného z členov senátu (čerpanie dovolenky) náhradný sudca, avšak následne sa ďalšieho konania a rozhodovania v trestnej veci zúčastňoval pôvodný člen senátu. O vine a treste tak podľa tvrdení sťažovateľa nerozhodol nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom.

Sťažovateľ napokon poukazuje aj na porušenie označených článkov ústavy a dohovoru postupom najvyššieho súdu, ktorý v rozpore s rozvrhom práce nepridelil jeho odvolanie náhodným výberom pomocou technických prostriedkov konkrétnemu senátu, ale toto odvolanie postúpil Špecializovanému trestnému súdu a senátu najvyššieho súdu bolo pridelené až 28. septembra 2010. Senát konajúci o odvolaní sťažovateľa tak nebol zákonným senátom v súlade s ústavou a zákonom, v dôsledku čoho došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a o vine a treste sťažovateľa nerozhodol „*nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom*“.

5. V tretej časti sťažnosti sťažovateľ namieta arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť napadnutých rozhodnutí, porušenie prezumpcie neviny a porušenie princípu zákonnosti trestných činov podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 2 a 6 ústavy a čl. 6

ods. 1 a 2 a čl. 7 ods. 1 dohovoru, keď podľa jeho názoru sú právne závery Špecializovaného trestného súdu, ako aj najvyššieho súdu v rozsudku z 11. februára 2011 v extrémnom rozpore s vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami z nich vyplývajúcimi. Sťažovateľ namieta aj vady hmotnoprávneho posúdenia, s ktorými sa najvyšší súd v rozhodnutí o odvolaní ani dovolaní náležite nezaoberal a nezaujal ani stanovisko k námietke o náhrade škody.

6. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti nálezom, ktorým vysloví, že Špecializovaný trestný súd postupom v konaní sp. zn. PK 2 T 16/2008 a jeho rozsudkom z 23. júna 2010, najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 To 23/2010 z 11. februára 2011 a najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 TdoV 9/2012 z 25. apríla 2013 porušili jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 2, 3 a 6 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. a), b), c) a d) a čl. 7 ods. 1 dohovoru, aby zrušil rozsudok Špecializovaného trestného súdu a rozsudok najvyššieho súdu v odsudzujúcej časti týkajúcej sa sťažovateľa vo výrokoch o vine, treste, spôsobe jeho výkonu a náhrade škody a uznesenie najvyššieho súdu v časti týkajúcej sa sťažovateľa, vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, zrušil ďalšie výroky, ktoré majú v odsudzujúcom výroku o vine sťažovateľa svoj podklad, neodkladne prepustil sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 €, ktoré je povinný zaplatiť Špecializovaný trestný súd a najvyšší súd spolu s trovami konania.

7. Dňa 11. marca 2014 bolo ústavnému súdu doručené doplnenie sťažnosti sťažovateľa, v ktorej rozšíril svoju argumentáciu o porušení práva na obhajobu a práva na rozhodnutie o vine a treste nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom s odkazom na novšie judikáty najvyššieho súdu.

8. Dňa 11. júna 2015 doplnil sťažovateľ opätovne svoju sťažnosť, v ktorej s odvolaním sa na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 336/2012 z 13. novembra 2014 vydaný po uskutočnenom zjednotení právnych názorov senátov uznesením pléna ústavného

súdu sp. zn. PLz. ÚS 3/2014 z 22. októbra 2014 namieta, že k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 TdoV 9/2012 a jeho uznesením z 25. apríla 2013 došlo tým, že jeho dovolanie bolo podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuté, hoci malo byť podľa § 384 ods. 1 Trestného poriadku meritórne preskúmané na verejnom zasadnutí a následne malo byť rozhodnuté buď podľa § 386 ods. 1 a 2 alebo podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku.

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Predtým, ako ústavný súd pristúpil k preskúmaniu sťažnosti v merite veci, považoval za prvoradé vysporiadať sa so skutočnosťou, že sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu doplnil svoju sťažnosť 13. marca 2014 a 11. júna 2015, pričom v prvom doplnení rozšíril svoju argumentáciu o porušení práva na obhajobu a práva na rozhodnutie o vine a treste nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom a v druhom doplnení argumentáciu o porušení jeho práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ požadoval, aby ústavný súd v rámci konania o jeho sťažnosti posúdil aj v doplneniach uvedené námietky. Ústavný súd i pri posudzovaní tohto dodatku sťažnosti musí postupovať tak, ako mu to umožňuje zákon o ústavnom súde. Sťažnosť, ktorou sa napáda neústavnosť rozsudku Špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK 2 T 16/2008 z 23. júna 2010 a rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 To 23/2010 z 11. februára 2011 a uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 TdoV 9/2012 z 25. apríla 2013, bola ústavnému súdu doručená 17. septembra 2013 a doplnenia sťažnosti až 13. marca 2014 a 11. júna 2015.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ústavný súd pripomína, že sťažnosť nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (III. ÚS 62/02, III. ÚS 254/04 a iné).

Pri určovaní, od kedy začala sťažovateľovi plynúť lehota na podanie sťažnosti proti napadnutému rozsudku Špecializovaného trestného súdu a rozsudku a uzneseniu najvyššieho súdu, zohľadnil ústavný súd doterajšiu judikatúru, v zmysle ktorej sa pri posudzovaní otázky dodržiavania lehoty na podanie sťažnosti musí vychádzať z doslovného znenia zákona o ústavnom súde (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde), podľa ktorého zmeškanie tejto lehoty nie je možné odpustiť (IV. ÚS 14/03, IV. ÚS 338/08 a iné).

V zmysle uvedeného ústavný súd rozhodol, že doplnenia sťažnosti boli podané po zákonom ustanovenej lehote, a preto v tejto časti sťažnosť odmietol ako podanú oneskorene.

A. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 2, 3 a 6 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. a), b), c) a d) a čl. 7 ods. 1 dohovoru rozsudkom Špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK 2T 16/2008 z 23. júna 2010

12. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01).

13. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd vo vzťahu k časti sťažnosti smerujúcej proti označenému rozsudku prvostupňového súdu, v danom prípade Špecializovaného trestného súdu, konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu.

14. Trestný poriadok zakotvujúci inštitút odvolania poskytuje priestor na uplatnenie námietok týkajúcich sa pochybení konajúceho súdu potenciálne predstavujúcich zásahy

do základných práv a slobôd, resp. ľudských práv garantovaných medzinárodným zmluvami. Rozhodovanie o tomto opravnom prostriedku patrí vždy druhostupňovému súdu.

15. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení prvostupňového súdu prostredníctvom podaného odvolania, ktorú aj využil. Ochranu jeho právam zaručeným ústavou a dohovorom bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť druhostupňový súd – najvyšší súd. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené voči rozsudku Špecializovaného trestného súdu. Ústavný súd preto rozhodol o odmietnutí tejto časti sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

B. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 2, 3 a 6 ústavy a čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. a), b), c) a d) a čl. 7 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 To 23/2010 z 11. februára 2011 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 TdoV 9/2012 z 25. apríla 2013

16. Riadiac sa zásadou materiálnej ochrany ústavnosti judikatúra ústavného súdu reflektujúca na rozhodovacia činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) (pozri rozsudok z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54) v prípade procesného rozhodnutia dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania pre jeho neprípustnosť zároveň garantuje zachovanie lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu druhostupňového súdu (podobne III. ÚS 114/2010).

17. V zmysle uvedeného preto ústavný súd pristúpil k preskúmaniu námietok sťažovateľa uplatnených tak vo vzťahu k rozhodnutiu o dovolaní sťažovateľa, ako

aj vo vzťahu k druhostupňovému rozhodnutiu najvyššieho súdu, ktoré bolo napadnuté dovolaním sťažovateľa a dovolacím súdom posúdené ako neprípustné.

Preskúmaním sťažnosti a obsahu namietaných rozhodnutí ústavný súd zistil, že sťažovateľ odvolanie proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu i dovolanie proti rozhodnutiu najvyššieho súdu oprel o dôvody, v rámci ktorých formuloval argumentáciu takmer totožnú s argumentáciou sťažnosti podanej ústavnému súdu.

18.1 Sťažovateľ v prvej časti sťažnosti namieta, že napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho práva na rozhodnutie o trestnom obvinení v súlade s konaním ustanoveným zákonom, na verejné prejednanie veci v jeho prítomnosti, mať primeraný čas a možnosti na prípravu obhajoby, porušeniu práva na obhajobu, vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok ako svedkov proti sebe, byť bez meškania podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. a), b), c) a d) dohovoru. Následne k takto označeným právam podrobne (a zhodne, ako to bolo v odvolaní i dovolaní) uvádza, že nebola akceptovaná jeho námietka použitia inštitútu náhradného obhajcu, žiadosti, aby sa hlavné pojednávania uskutočňovali za prítomnosti ním zvolených obhajcov, namieta neefektívnosť spôsobu výkonu obhajoby a neplnenie si základných zákonom ustanovených povinností náhradnými obhajcami. Ústavný súd po podrobnom oboznámení sa s obsahom odôvodnenia dovolacieho súdu konštatuje, že uplatnené námietky sťažovateľa sú zjavne neopodstatnené, keďže sa nezakladajú na pravde. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že k využitiu náhradného obhajcu došlo v súlade s § 42 ods. 1 a 2 Trestného poriadku s odôvodnením, že k jeho ustanoveniu došlo popri zvolenom obhajcovi z dôvodu, že vzhľadom na počet osôb a skutkov, pre ktoré bola podaná obžaloba, sa očakávalo dlhšie konanie, čo sa následne aj preukázalo, keď hlavné pojednávanie predstavovalo 51 rokovacích dní v období od 6. októbra 2008 do 23. júna 2010. Odvolávajúc sa na rozhodnutia ESLP ich sťažovateľ vykladal ako absolútne právo obvineného na obhajobu v podobe prítomnosti na procesnom úkone len jedného ním

určeného obhajcu z viacerých zvolených, čo nie je možné akceptovať. Najvyšší súd poukázal aj na skutočnosť, že na viacerých hlavných pojednávaniach sa nezúčastnil [REDAKOVANÉ] a prítomný bol druhý zvolený obhajca [REDAKOVANÉ] i náhradný obhajca, napriek tomu sťažovateľ opakovane trval na odročení hlavného pojednávania s tým, že je porušené jeho právo na obhajobu, ak sa uskutoční bez účasti [REDAKOVANÉ]. Ústavný súd zhodne s najvyšším súdom považuje takýto prístup sťažovateľa v spojení s faktom, že práve zvolený obhajca [REDAKOVANÉ] sa nedostavil na 18 hlavných pojednávanií (ktorého sťažovateľ následne odvolal pre stratu dôvery) za predlžovanie súdneho konania v rozpore s Trestným poriadkom a ustanovenie náhradných obhajcov za plne opodstatnené. Najvyšší súd sa náležite vysporiadal aj s námietkou sťažovateľa, že náhradný obhajca si neplnil svoje povinnosti a jeho výkon sa stal predmetom prieskumnej komisie Advokátskej komory Slovenskej republiky, ktorá nedospela k záveru o neplnení si povinností advokáta.

18.2 Sťažovateľ ďalej namieta, že k porušeniu označených práv došlo aj v dôsledku toho, že pre svoj nepriaznivý zdravotný stav sa nemohol zúčastniť hlavného pojednávania 30. júna 2009, 9., 10. a 21. septembra 2009, klásť svedkom otázky a vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, a tak sa účinne obhajovať a dôsledne a efektívne využívať svoje práva. Ústavný súd považoval za dostatočne preukázané, že najvyšší súd sa aj touto námietkou sťažovateľa dôsledne zaoberal, keď uviedol, že sťažovateľ napriek lekárskej správe o spôsobilosti zúčastniť sa pojednávania na pojednávanie 30. júna 2009 predvedený nebol (prítomný bol ním ustanovený obhajca [REDAKOVANÉ]). Pojednávanie bolo odročené po tom, keď súd vyzval na predloženie prípadných návrhov na doplnenie dokazovania a po predložení žiadosti obžalovaného [REDAKOVANÉ] o prepustenie z väzby ho k nej vypočul a rozhodol o nej. Obdobná situácia nastala aj pri ďalších dňoch hlavného pojednávania, na ktoré sťažovateľ síce bol predvedený, o ich odročenia žiadal pre zdravotné problémy napriek upozorneniu predsedu senátu, že na nich budú vypočutí pre sťažovateľa dôležití svedkovia, čo najvyšší súd vyhodnotil ako odmietnutie sťažovateľa na pojednávani sa zúčastniť.

18.3 V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ za namietané porušenie označených práv označil skutočnosť, že na časti hlavného pojednávania (16. októbra 2010) došlo k vylúčeniu verejnosti bez toho, aby na to boli splnené podmienky ustanovené Trestným poriadkom a dohovorom. Podľa názoru sťažovateľa subjektívne pohnútky ďalších obžalovaných bez uvedenia konkrétnych faktov opodstatňujúcich takýto postup nepredstavovali tie dovolené výnimky z princípu verejnosti, na ktoré odkazuje čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Transparentnosť výkonu spravodlivosti zabezpečená verejnosťou súdneho konania prispieva k dosiahnutiu cieľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda k spravodlivému procesu. Samotný dohovor v čl. 6 ods. 1 však zakotvuje výnimky z princípu verejnosti súdneho konania, na ktoré odkázal aj najvyšší súd vo svojom rozhodnutí o dovolaní sťažovateľa, kde zároveň zdôraznil nutnosť splnenia požiadaviek legality, legitimacy a proporcionality pri aplikácii dôvodov vylúčenia verejnosti uvedených v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie polemizuje práve so splnením požiadavky legitimacy, keď vytýka konajúcemu súdu absenciu prezentácie konkrétnych skutočností opodstatňujúcich dôvody vylúčenia verejnosti. Ústavný súd považuje vymedzenie dôvodov v podobe možného ohrozenia bezpečnosti potenciálnych svedkov s prihliadnutím na okolnosť, že išlo o vylúčenie verejnosti iba na dobu obmedzenú, nie po dobu celého hlavného pojednávania, z hľadiska splnenia požiadavky legitimacy za akceptovateľné. Ústavný súd je však predovšetkým toho názoru, že už hľadisko jednoduchého aritmetického ponímania, keď k vylúčeniu verejnosti nedošlo pre celý úsek hlavného pojednávania, ale len na dobu predstavujúcu z celkového časového rámca rozsiahleho hlavného pojednávania (celkovo 51 dní) úsek štyroch hodín, pri súčasnom rešpektovaní práv obhajoby a kontradiktórnosti konania vylučuje takú intenzitu obmedzenia označeného práva, ktorá by bola spôsobilá ohroziť dosiahnutie cieľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda spravodlivého procesu v trestnej veci sťažovateľa.

V uvedenej časti sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie označených práv napadnutými rozhodnutiami aj tým, že najvyšší súd sa v dovolacom konaní nevysporiadal

s námietkou, že mu nebol umožnený prístup ním určených dôverníkov na hlavné pojednávanie konané 16. októbra 2009, na časť, počas ktorej došlo k vylúčeniu verejnosti. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd vo svojom rozhodnutí o odvolaní uviedol, že sťažovateľ mohol požiadať o účasť dôverníkov na pojednávaní, ak mal o to záujem, pričom povinnosťou konajúceho súdu ho nebolo o tejto možnosti poučovať. K uplatnenej námietke ústavný súd uvádza, že berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu nemohlo mať nezaujatie stanoviska dovolacieho súdu dopad na sťažovateľom označené práva v takom rozsahu, aby bolo možné vysloviť ich porušenie.

18.4 K porušeniu označených práv napadnutými rozhodnutiami došlo podľa tvrdení sťažovateľa aj tým, že nezákonným spôsobom boli vykonané svedecké výpovede. Podľa názoru sťažovateľa neboli svedkovia, ktorí boli vypočutí na hlavnom pojednávaní poučení náležitým spôsobom, keďže nebolo získané ich výslovné vyjadrenie, či právo nevypovedať využívajú alebo nie. U svedkov, ktorých výpovede z prípravného konania boli na hlavnom pojednávaní predložené na vysvetlenie rozporov, sťažovateľ namietal ich nedostatočné poučenie v prípravnom konaní.

V rozhodnutí o dovolaní sa najvyšší súd s uvedenou argumentáciou sťažovateľa nestotožnil a posúdil vykonané svedecké výpovede ako súladné s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku. Ústavný súd je toho názoru, že argumentácia a interpretácia dotknutej právnej úpravy, ktorou najvyšší súd svoje stanovisko odôvodnil, nijako nepopiera zmysel a účel tejto právnej úpravy.

Z obsahu príslušných ustanovení Trestného poriadku, resp. z ich logického a systematického výkladu (pozri ustanovenia § 263 Trestného poriadku), ako aj z ustálenej judikatúry, na ktorú sa odvolávajú dokonca samotní sťažovatelia (pozri odôvodnenie rozhodnutia sp. zn. R 9/1985 *„Svedok musí byť poučený aj o práve odoprieť výpoveď, musí sa k tomuto poučeniu výslovne vyjadriť a ak má právo odoprieť výpoveď, musí výslovne vyhlásiť, či toto právo využítva, alebo nie. Len pri splnení týchto podmienok možno výpovede svedkov, ktorí majú právo odoprieť výpoveď, považovať za dôkaz, ktorý je v prípade potreby*

použitelný na hlavnom pojednávaní.“), je zjavné, že povinnosť výslovného vyhlásenia svedka k právu odoprieť výpoveď, teda vyhlásenia, „*či toto právo využíva, alebo nie*“, sa vzťahuje na poučenie svedka orgánmi činnými v trestnom konaní v rámci prípravného konania (pozri rozhodnutie sp. zn. R 9/1985: „*Orgány prípravného konania sú povinné vykonávať dokazovanie tak, aby bolo zabezpečené, že každý vykonaný dôkaz bude použitelný v ďalšom štádiu trestného stíhania, predovšetkým na hlavnom pojednávaní. To znamená, že sú povinné vykonávať dôkazy pri plnom rešpektovaní všetkých ustanovení trestného poriadku.*“). Sprísnenie podmienok pre poučenie svedka práve v štádiu prípravného konania nie je samoučelné a má svoj význam, keďže potenciálne prečítanie zápisnice o výpovedi svedka z prípravného konania namiesto osobného výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní predstavuje výnimku zo zásady bezprostrednosti garantujúcej kontradiktórnosť konania.

Z obsahu odôvodnenia rozhodnutí najvyššieho súdu o dovolaní zároveň jasne vyplýva, že výsluchy svedkov na hlavnom pojednávaní, ako aj výsluchy svedkov v prípravnom konaní (ktorých výpovede boli na hlavnom pojednávaní svedkom predložené na vysvetlenie rozporov) boli vykonané v intenciách ustanovení § 130 a § 131 Trestného poriadku (dostatočne náležité poučenie o práve odoprieť výpoveď a objasnenie predmetu výsluchu), teda zákonným spôsobom.

Sťažovateľ v sťažnosti prezentoval aj výhrady k spôsobu vykonania výsluchu jedného zo svedkov formou videokonferencie v rámci právnej pomoci justičných orgánov Českej republiky. Vo vzťahu k uvedenej námietke sťažovateľa najvyšší súd v rozhodnutí o dovolaní argumentoval, že takto vykonaná forma výsluchu práva obhajoby a kontradiktórnosť konania garantovala, keďže svedka bolo možné zo strany obhajoby riadne konfrontovať kladením otázok prostredníctvom uskutočnenej videokonferencie.

Prezentované stanovisko najvyššieho súdu ústavný súd považuje za konformné s príslušnou judikatúrou štrasburských orgánov ochrany práva, ktorá pre rešpektovanie práva na výsluch svedka garantovaného čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru v prípadoch

výsluchov realizovaných pre objektívne prekážky mimo súdnu sieň vyžaduje, aby príslušné orgány využili tie z dostupných zdrojov alternatívneho vykonania výsluchu, ktoré zachovávajú práva obhajoby v čo najširšej miere. Ako zo spomínanej judikatúry vyplýva, interaktívne spôsoby vykonania výsluchu v podobe videoprenosu poskytujúceho dostatočný priestor na realizáciu práv obhajoby tejto požiadavke zodpovedajú (rozhodnutie Zhukovskiy proti Ukrajine z 3. 3. 2011, č. 31240/03).

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd kvalifikuje námietky sťažovateľa o nezákonnom spôsobe vykonania dôkazov, a teda o porušení čl. 6 dohovoru ako zjavne neopodstatnené.

18.5 Sťažovateľ v ďalšej časti sťažnosti tvrdí, že došlo k zmene právnej kvalifikácie v skutkoch č. 6, č. 7 a č. 11, a keďže na túto skutočnosť nebol upozornený, neumožnila sa mu náležitá príprava obhajoby a návrhov na vykonanie dôkazov, čo malo za následok porušenie jeho v sťažnosti uvedených základných práv a slobôd. Ústavný súd konštatuje, že ak najvyšší súd postupoval v súlade s relevantným ustanovením Trestného poriadku, s odkazom na judikatúru ESLP dostal sťažovateľ možnosť vyjadriť sa k zmene v právnej kvalifikácii priamo v odvolacom konaní, v dôsledku čoho nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených práv.

19. V druhej časti sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie práva na rozhodnutie o vine a treste nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť tým, že časť hlavného pojednávania bola vykonaná bývalým Špeciálnym súdom, ktorý podľa nálezov ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08 nespĺňal požiadavky nezávislého súdu, členovia senátu, ktorí vo veci rozhodovali, neboli zákonnými sudcami, a tak o vine a treste nerozhodol nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom. Súčasťou porušenia v tejto časti označených práv bola aj námietka, že došlo k porušeniu pravidla nezameniteľnosti zloženia senátu a nepridelenia odvolania náhodným výberom pomocou technických prostriedkov, v dôsledku čoho podľa tvrdení sťažovateľa o vine a treste nerozhodol nezávislý a nestranný súd zriadený zákonom.

Námietku sťažovateľa o neústavnosti a z toho vyplývajúceho nedostatku právomocí bývalého Špeciálneho súdu, ktorý vykonal časť hlavného pojednávania v trestnej veci sťažovateľa, kvalifikuje ústavný súd ako zjavne neopodstatnenú, poukazujúc pritom na relevantnú časť nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/08, na ktorý sa sťažovateľ odvoláva. V predmetnom náleze ústavný súd vylúčil priamu príčinnú súvislosť medzi povahou nálezom konštatovaného nesúladu právnych predpisov v rámci abstraktnej ochrany ústavnosti a obsahom rozhodnutí vydaných Špeciálnym súdom v individuálnych prípadoch. Zmienené stanovisko nálezu ústavného súdu bolo sťažovateľovi v dovolacom rozhodnutí najvyššieho súdu jasne prezentované a podporené aj odkazom na príslušnú judikatúru ESPLP, ktorý rovnako ako ústavný súd vylúčil spochybnenie atribútu nezávislosti rozhodovania Špeciálneho súdu v jednotlivých konkrétnych prípadoch.

Vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľa o porušení pravidiel ústavnosti a zákonnosti pri pridelení členov rozhodujúceho senátu pôvodného Špeciálneho súdu na nový Špecializovaný trestný súd poukazuje ústavný súd na svoju predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť (pozri napr. III. ÚS 23/2010), v ktorej jednoznačne konštatoval dodržanie ústavnej požiadavky prerokovania veci zákonným sudcom v súvislosti s prechodom sudcov Špeciálneho súdu na Špecializovaný trestný súd. Ústavný súd tu zdôraznil, že k prechodu sudcov došlo na základe zákona, ktorého prijatie má výslovnú oporu v texte ústavy, konkrétne v čl. 143 ods. 2 ústavy, ktorý umožňuje upraviť existujúcu súdnu sústavu aj zriadením nového súdneho orgánu. Prijatie takéhoto zákona majúceho výslovnú oporu v texte ústavy môže mať za následok aj prechod sudcu na iný súd (PL. ÚS 12/04). V danom prípade sa tak nevyžadovalo ani pridelenie trestnej veci senátu náhodným výberom pomocou technických prostriedkov, ako to tvrdí sťažovateľ.

Ako zjavne neopodstatnenú posúdil ústavný súd aj ďalšiu námietku sťažovateľa o porušení nezmeniteľnosti zloženia súdu, porušenie ktoré ho videl sťažovateľ v skutočnosti, že sa jeho vypočutia a rozhodovania 25. mája 2010 o ďalšom trvaní väzby namiesto jedného z členov senátu zúčastnil náhradný sudca, avšak následne sa ďalšieho prejednávania

a rozhodovania v jeho trestnej veci zúčastňoval pôvodný člen senátu, čo bolo podľa názoru sťažovateľa v rozpore s ustanovením § 246 ods. 2 Trestného poriadku.

Čiastkovým aspektom spravodlivého súdneho konania je aj zásada bezprostrednosti zakotvená v § 2 ods. 19 Trestného poriadku, podľa ktorej je súd povinný prihliadať pri rozhodovaní na hlavnom pojednávaní, verejnom či neverejnom zasadnutí len na tie dôkazy, ktoré boli v tomto konaní vykonané, ak zákon neustanovuje inak. Z uvedenej zásady bezprostrednosti vyplýva (okrem iného) aj procesné pravidlo nezmeniteľnosti zloženia súdu, pre dodržanie ktorého upravuje Trestný poriadok inštitút náhradného sudcu (§ 246 Trestného poriadku).

Podľa § 246 ods. 2 Trestného poriadku náhradný sudca má postavenie člena senátu, hlasovania sa však zúčastní len v tom prípade, ak do konania nastúpil namiesto sudcu, ktorému v ďalšej účasti na hlavnom pojednávaní zabránila nejaká prekážka, pričom sudca, za ktorého nastúpil náhradný sudca, sa hlavného pojednávania už ďalej nezúčastňuje.

Z obsahu označeného ustanovenia Trestného poriadku je zrejmá aplikovateľnosť predmetnej právnej úpravy v prípadoch vzniku prekážky majúcej za následok neúčast člena senátu na hlavnom pojednávaní, ktorý však nie je prípadom sťažovateľa, kde náhradný sudca zastupoval člena senátu na neverejnom zasadnutí konanom o dôvodoch trvania väzby.

Najvyšší súd rozhodujúci o dovolaní sťažovateľa zaujal k námietke uplatnenej sťažovateľom o porušení označeného pravidla stanovisko (prezentované v rozhodnutí sp. zn. 3 Tost 13/2009 z 19. augusta 2009), v ktorom obmedzil rešpektovanie tohto procesného pravidla pre tie súdne rozhodovania, ktoré zásadným spôsobom vedú k skončeniu trestného stíhania, teda pre rozhodovanie o merite veci, a za také z jednotlivých foriem súdneho zasadnutia považoval hlavné pojednávanie. Ústavný súd je toho názoru, že toto stanovisko najvyššieho súdu je kompaktné aj s judikatúrou ESLP.

Tvrdenia sťažovateľa o porušení jeho práva na zákonného sudcu postúpením odvolania podaného na najvyššom súde prvostupňovému – Špecializovanému trestnému súdu vyvracajú elementárne zákonné ustanovenia Trestného poriadku.

Podľa ustanovenia § 309 ods. 1 Trestného poriadku sa odvolanie podáva na súde, proti ktorého rozsudku smeruje, keďže podľa ustanovení § 314 Trestného poriadku v rámci konania na súde prvého stupňa je potrebné, aby predseda senátu doručil rovnípis odvolania ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o odvolaní priamo dotknuté, s upozornením, že sa môžu k odvolaniu vyjadriť, pričom len čo lehota na podanie odvolania všetkým oprávneným osobám uplynula, predloží predseda senátu spisy odvolaciemu súdu.

Postup najvyššieho súdu bol teda v súlade s ustanovením § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde.

20. V tretej časti sťažnosti sťažovateľ namietal arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť napadnutých rozhodnutí, porušenie prezumpcie neviny a princípu zákonnosti trestných činov, a to z dôvodu, že právne závery v napadnutých rozhodnutiach sú v rozpore s vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami. Sťažovateľ namietal aj vady hmotnoprávneho posúdenia, s ktorými sa podľa jeho názoru najvyšší súd náležite nezaoberal. Uplatnené námietky sú obsahovo identické s argumentáciou, ktorú sťažovateľ uviedol ako dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku vo svojom dovolaní. Dovolací súd považoval spochybnenie právneho posúdenia jednotlivých skutkov za zjavne neopodstatnené s odvolaním sa na podrobnú interpretáciu príslušných ustanovení Trestných kódexov. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí o dovolaní sťažovateľa prostredníctvom systematického výkladu relevantných ustanovení Trestných kódexov (ustanovenia upravujúce skutkovú podstatu trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny; ustanovenia zakotvujúce výklad pojmov a ustanovenia vymedzujúce časovú pôsobnosť Trestných kódexov, resp. zásadu posudzovania trestnosti

činu) sťažovateľovi jasne, náležite a logicky vysvetlil, že trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny predstavuje trvací trestný čin, v rámci ktorého je vyvolaný protiprávny stav a tento sa ďalej aj po naplnení všetkých znakov zákonnej skutkovej podstaty trestného činu v rozpore so zákonom zámerne udržuje. Tento trestný čin je dokonaný už založením, zosnovaním alebo podporovaním zločineckej skupiny, ako aj členstvom v takejto skupine alebo činnosťou pre zločineckú skupinu. V súlade so zásadou posudzovania trestnosti činu sa preto trestné činy trvacie posudzujú ako trestné činy spáchané za účinnosti nového zákona, ak sa časť konania uskutočnila za účinnosti nového zákona a pokiaľ by toto konanie bolo trestným činom aj podľa skoršieho zákona, aj keď by bol starý zákon pre páchatel'a priaznivejší. Sťažovateľovi bolo zároveň náležite prostredníctvom jazykového výkladu vysvetlené, že trestné sú už členstvo alebo činnosť pre zločineckú skupinu samy osobe bez ohľadu na to, či sa páchatel' podieľal na páchaní trestnej činnosti touto skupinou alebo nie.

Ústavný súd takto prezentovanú interpretáciu relevantnej právnej úpravy a na ňu nadväzujúce odôvodnenie, na základe ktorého najvyšší súd konštatoval správnosť subsumpcie ustáleného skutku pod uvedenú právnu kvalifikáciu, považuje za dostatočne logické, náležité a zodpovedajúce ustálenej rozhodovacej praxi súdov (pozri napr. R 5/2012 rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 24/2010 z 18. novembra 2010) a nijako neodporujúce zmyslu a účelu aplikovanej právnej úpravy. Vychádzajúc z uvedeného považoval preto námietky sťažovateľa za zjavne neopodstatnené.

Námietku sťažovateľa o arbitrárnosti výroku rozsudku týkajúceho sa uplatneného nároku poškodeného na náhradu škody najvyšší súd v rozhodnutí o dovolaní neakceptoval a poukazujúc na obsah ustanovenia § 46 ods. 3 Trestného poriadku skonštatoval, že nárok na náhradu škody v špecifikovanej výške bol poškodeným uplatnený počas výsluchu v prípravnom konaní, teda riadne a včas, pričom prejav vôle poškodeného bol jasne identifikovateľný z jeho výslovného vyhlásenia v kontexte obsahu výpovede poškodeného o konkrétnom skutku.

Podľa § 46 ods. 3 Trestného poriadku poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, je tiež oprávnený navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu; návrh musí poškodený uplatniť najneskôr do skončenia vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania. Z návrhu musí byť zrejmé, z akých dôvodov a v akej výške sa nárok na náhradu škody uplatňuje.

Ústavný súd je toho názoru, že interpretácia dotknutého ustanovenia Trestného poriadku, ktorú prezentoval najvyšší súd vo svojom rozhodnutí, zodpovedá zmyslu a účelu predmetnej právnej úpravy a tiež ustálenej judikatúre všeobecných súdov, ktorá za perfektné uplatnenie nároku na náhradu škody považuje prejav vôle, u ktorého nie sú pochybnosti o uplatnenom nároku, a z návrhu sú zároveň zrejmé dôvody a výška uplatneného nároku. Námietku sťažovateľa preto ústavný súd považuje za zjavne neopodstatnenú.

21. Ústavný súd na základe uvedených skutočností konštatuje, že napadnuté rozhodnutia najvyššieho súdu sú ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnené a nemožno ich považovať za prejav interpretačnej alebo aplikačnej svojvôle. Napadnuté rozhodnutia možno z ústavného hľadiska považovať za akceptovateľné a ústavne udržateľné. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol ako celok podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2015